आध्यात्म रिंश्वेय Code No (284)

Set No. 1 **Question Booklet No.** 00001

15P/274/30

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No. | | | | | | | | | |

Roll No. (Write the digits in words) ....

Serial No. of OMR Answer Sheet ....

Day and Date ....
(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only ***blue/black ball-point pen*** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall ***except the Admit Card without its envelope.***
3. ***A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.***
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. ***On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.***
6. ***No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.***
7. ***Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfairmeans.***
8. ***Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.***
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR *Answer Sheet*** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages : 24 *[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिये गए हैं।]*

ROUGH WORK
रफ़ कार्य

15P/274/30

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours | ***Full Marks : 450***

समय : 2 घण्टे | ***पूर्णाङ्क : 450***

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries **3 (Three)** marks. ***One mark will be deducted for each incorrect answer.*** **Zero** mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3** (तीन) अंकों का है। ***प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा।*** प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक *शून्य* होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

01. वेदस्य विभाजनमृग्वेदादिरूपेण कृतम्

(1) वाल्मीकिना (2) व्यासेन (3) याज्ञकल्वचेन (4) वसिष्ठेन

02. विश्वस्य प्राचीनतमः ग्रन्थोऽस्ति

(1) ऋग्वेदः (2) यजुर्वेदः (3) सामवेदः (4) अथर्ववेदः

03. सर्वेषुशास्त्रेषु नित्यमस्ति

(1) दर्शनम् (2) पुराणम् (3) वेदाः (4) गीता

04. विश्वस्य निधि रूपेण स्वीकृता:सन्ति

(1) वेदा: (2) संस्कृतसाहित्यानि (3) पुराणानि (4) दर्शनानि

05. सर्वेषु वेदेषु प्राथम्यमस्ति।

(1) ऋग्वेदस्य (2) यजुर्वेदस्य (3) सामवेदस्य (4) अर्थववदेस्य

06. साम्प्रतं का शाखा ऋग्वेदसस्य प्राप्यते?

(1) सांख्यान शाखा (2) शाकल शाखा (3) माण्डूकायन शाखा (4) आश्वलायन शाखा

07. सर्वाधिकयन्त्रसंख्या: वर्तन्ते

(1) ऋग्वेदसंहितायाम् (2) यजुर्वेदसंहितायाम्

(3) सामवेदसंहितायाम् (4) अथर्ववेदसंहितायाम्

08. ऋग्वेदेन यज्ञेषुक्रियते

(1) होतृकर्म (2) उद्‌गातृकर्म (3) आध्वर्यवकर्म (4) ब्रह्मकर्म

09. शंसनं भवति

(1) ऋचाया: (2) यजुषाम् (3) साम्नाम् (4) अथर्वणाम्

10. ऋग्वेदे सर्वत: प्रथमं कस्य देवस्य प्रार्थना प्राप्यते?

(1) गणपते: (2) विष्णो: (3) सरस्वत्या: (4) अग्ने:

11. ऋग्वेदस्य प्रथमदेवताऽस्ति

(1) अग्नि: (2) वायु: (3) सूर्य: (4) सोम:

12. पृथिवीस्थानीयदेवता अस्ति

(1) अग्निः (2) वायुः (3) आदित्यः (4) पूषा

13. अग्नेः छन्दः वर्तते

(1) गायत्री (2) उष्णिक् (3) बृहती (4) पंक्तिः

14. ऋचामुपरि कृतं गानमुच्यते

(1) ऋचा (2) साम (3) यजुः (4) निगदः

15. यज्ञेषु होता तिष्ठति

(1) हविर्धानमण्डपे (2) सदोमण्डपे (3) आग्नीध्रशालायाम् (4) प्राग्वंशशालायाम्

16. होतृशब्दस्यार्थो भवति

(1) आहुतिप्रदाता (2) आह्वाता (3) उद्गाता (4) वषट्कर्ता

17. ऐतरेयब्राह्मणमस्ति

(1) ऋग्वेदस्य (2) यजुर्वेदस्य (3) सामवेदस्य (4) अथर्ववेदस्य

18. ब्राह्मणशब्दस्यार्थो भवति

(1) ब्राह्मणजातिः (2) ब्रह्मादेवतायाः (3) ब्रह्मवेदस्येदंव्याख्यानम् (4) प्रजापतिः

19. मैत्रावरुणनामकः ऋत्विजोऽस्ति

(1) ब्रह्मगणस्य (2) अध्वर्युगणस्य (3) होतृगणस्य (4) उद्गातृगणस्य

20. यूपो निखन्यते यज्ञेषु

(1) पूर्वदिशि (2) पश्चिमदिशि (3) उत्तरदिशि (4) दक्षिणदिशि।

21. जातपुत्रः कृष्णकेशोऽग्निमादधीत वचनमिदमधिक्रियते

(1) श्रौतयतेषु (2) स्मार्तयज्ञेषु (3) काम्ययज्ञेषु (4) प्रायश्चितयज्ञेषु

22. गार्हयत्यखरः भवति

(1) पूर्वदिशायाम् (2) पश्चिमदिशायाम् (3) उत्तरदिशायाम् (4) दक्षिणदिशायाम्

23. दर्शपौर्णमासयोः ब्रह्मा उपनिशति

(1) गार्हिपत्यस्यदक्षिणे (2) आहवनीयस्य दक्षिणे (3) दक्षिणाग्नेः दक्षिणे (4) वेदेर्दक्षिणतः

24. धिष्ण्याग्नयः मैत्रावरुणप्रभृतयः भवन्ति

(1) प्राग्वंशे (2) सदोमण्डपे (3) हविर्द्धाने (4) उत्तरवेद्याम्

25. यजमानप्रमाणा औदुम्बरीशाखा निखन्यते।

(1) प्राग्वंशे (2) सदोमण्डपे (3) हविर्द्धाने (4) उत्तरवेद्याम्

26. अग्निः पूर्वेभिऋषिभिरिड्यो नूतनैरपि अयंमन्त्रः वर्तते ऋग्वेदस्य

(1) प्रथममण्डले (2) द्वितीयमण्डले (3) सप्तममण्डले (4) दशममण्डले

27. पुरुषसूक्तमस्ति ऋग्वेदस्य

(1) प्रथममण्डले (2) द्वितीयमण्डले (3) पञ्चममण्डले (4) दशममण्डले

28. अघमर्षणसूक्तमस्ति

(1) प्रथममण्डले (2) तृतीयमण्डले (3) सप्तममण्डले (4) दशममण्डले

29. अग्निवनूहवनं हूयते।

(1) गार्हपत्ये (2) आहवनीये (3) दक्षिणाग्नौ (4) आग्नीध्रामौ

30. ग्रहपात्राव्यासादन्ते

(1) प्राग्वंशे (2) सदोमण्डपे (3) हविर्द्धानमण्डपे (4) उत्तरवेद्याम्

31. उपरवक्षेत्रम् भवति

(1) प्राग्वंशे (2) सदोमण्डपे (3) हविर्द्धानमण्डपे (4) महावेद्याम्

32. सोमासन्दी: निधीयते–

(1) गार्हपत्यदक्षिणतः (2) आह्वनीवसग्य दक्षिणतः

(3) हविर्धानस्यदक्षिणाः (4) उत्तरवेदे दक्षिणतः

33. अन्येषां वेदानामपेक्षया ऋक्मन्थाणां भाषा अस्ति।

(1) अर्वाचीना (2) प्रचीना (3) समकालीना (4) उत्तरकालीना

34. ऋग्वेदस्य प्रथमः ऋषिः वर्तते

(1) वसिष्ठः (2) गौतमः (3) मधुच्छन्दा (4) भारद्वाजः

35. ऋग्वेदस्य नवममण्डलस्य देवताऽस्ति

(1) अग्नि: (2) वायु: (3) आदित्य: (4) सोम:

36. सोमयज्ञस्य वैदिकं नाम अस्ति

(1) सोमयाग: (2) ज्योतिष्टोम: (3) अग्निष्टोम: (4) उक्थ्य:

37. ग्रहाहुते:पूर्वं होता ऋग्वेदस्य मन्त्रै:

(1) गायति (2) शंसति (3) जुहोति (4) कृताकृतावेक्षति

38. सोमयागे यजमान: सपत्नीक: तिष्ठति

(1) प्राग्वंशे (2) सदोमण्डपे (3) हविर्द्धाने (4) आग्नीध्रशालायाम्

39. अग्ने: पुरोडाशो भवति

(1) पञ्चकपाल: (2) अष्टाकपाल: (3) द्वादशकपाल: (4) एकादशकपाल:

40. दीक्षाभवति

(1) दर्शपौर्णमासयो: (2) चातुर्मास्ये (3) सोमयागे (4) पशुबन्धे

41. यजमानस्य नवीनात्मा उत्पद्यते

(1) अग्निहोत्रेण (2) दर्शपौर्णमासाभ्याम् (3) दीक्षया (4) प्रवर्ग्येण

42. दीक्षानन्तरंया इष्टिः क्रियते तस्याः नाम अस्ति

(1) प्रायणीयेष्टि (2) दीक्षणीयेष्टि (3) प्रवर्ग्येष्टि (4) उदयनीयेष्टि

43. पत्नीशाला भवति

(1) हविर्धानमण्डपे (2) सदोमण्डपे (3) प्राग्वंशे (4) आग्नीध्रशालायाम्

44. उत्करस्य प्रयोजनमस्ति

(1) मृत्तिकाग्रहणस्थानम् (2) उपांशुनां प्रक्षेपः
(3) प्रायश्चितहवनस्थानम् (4) प्राग्वंशे

45. बहिष्पवमानस्तोत्रं गीयते

(1) सदोमण्डपे (2) प्राग्वंशे (3) उत्तरवेदेरुत्तरतः (4) हविर्द्धाने

46. ब्रह्मा साम गायति

(1) सदोमण्डपे (2) हविर्द्धाने (3) रथचक्रे (4) उत्तरवेद्याम्

47. आच्छावाकशस्त्रं शंसति

(1) सदोमण्डपस्यधिष्ण्याम् (2) आग्नीध्रशालायाः दक्षिणे
(3) हविर्धाने (4) प्राग्वंशे

48. अशनानशनस्य विचारः भवति

(1) यज्ञान्ते (2) यज्ञमध्ये (3) यज्ञात्पूर्वम् (4) यज्ञात्पूर्वसन्ध्यामाम्

49. आधानस्यार्थो भवति

(1) गर्भाधानम् (2) बीजवपनम् (3) अग्निस्थापनम् (4) कलशस्थापनम्

50. स्फ्यनिर्मितो भवति

(1) वारणकाष्ठेन (2) पलाशेन (3) खदिरेण (4) औदुम्बरेण

51. समिध्यते अनया अग्नि: इति भवति

(1) सामधेनी (2) समिधा (3) घृतम् (4) आहुति

52. 'ईडे' इतिशब्दस्यार्थोभवति

(1) ईर्ष्या (2) स्तुति (3) नमस्कार: (4) उत्सर्ग:

53. मण्डलसूक्तमन्त्रेषु विभक्त: वेद: कथ्यते

(1) ऋक् (2) यजु: (3) साम (4) अथर्व

54. दशतीयुरिति संज्ञा वर्तते

(1) ऋग्वेदस्य (2) यजुर्वेदस्य (3) सामवेदस्य (4) अथर्ववेदस्य

55. उदात्तादि स्वराणां प्रयोजनमस्ति

(1) हस्तसंचालनम्

(2) वैदिकशब्दानामर्थनिर्धारणम्

(3) स्वरगानम्

(4) स्वरपरिचय:

56. पदपाठकर्तृणां नाम आसीत्

(1) यास्क: (2) शौनक: (3) याज्ञवल्क्य: (4) पिप्पलाद:

57. विकृतिपाठस्य संख्या अस्ति

(1) पञ्च (2) अष्ट (3) नव (4) एकादश

58. विकृतिपाठस्य प्रयोजनमस्ति

(1) पाठविलास (2) मूलपाठस्य संरक्षणम्

(3) नवशब्दानां सनन्निवेशनम् (4) विकृतिपाठकरणम्

59. एवं विदन्तिवेदेन तस्माद्वेदस्य वेदता'' इतिवाक्यमस्ति

(1) निरुक्तस्य (2) याज्ञवल्कस्य (3) सायणस्य (4) शौनकस्य

60. वेदवाक्यस्य प्रामाणिकता स्वीकृत अस्ति

(1) ऋग्वेदे (2) ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाम्

(3) सामवेदे (4) अथर्ववेदे

61. ऋच् स्तुतौ धातोर्निष्पन्नः

(1) ऋक् (2) रचना (3) स्तुतिः (4) स्तोत्रम्

62. इन्द्रशब्दस्यार्थो भवति

(1) देवराजः (2) भास्वरः (3) मध्ये यः ऐन्धः (4) आत्मा

63. अग्निशब्दस्यार्थो भवति

(1) देवताविशेषः (2) दाहकः तापकश्च (3) अग्रेगच्छति अग्रेनीयते (4) यज्ञदेवता

64. वृणातीतिसतः इति

(1) वरः (2) देवरः (3) वरुणः (4) वरदा

65. आदित्यशब्दस्यार्थो भवति

(1) सूर्यः (2) सविता (3) आददातीति (4) प्रजापतिः

66. स्वरसंस्कारयोः नियमाः सन्ति

(1) शास्त्रेषु (2) व्याकरणे (3) छन्दसि (4) लौकिसाहित्ये

67. स्वयमेव राजते इति लक्षणमस्ति

(1) स्वरिस्तस्य (3) उदात्तस्य (3) स्वरस्य (4) अनुदात्तस्य

68. श्रौतसूत्रस्य आविर्भाव कालोऽस्ति शिवाजीसिंहस्य सम्मतौ

(1) ईशातः सहस्रशताद्विपूर्वम्

(2) ईशातः द्विसहस्रपूर्वम्

(3) पञ्चसहस्त्रवर्षपूर्वम्

(4) सार्धत्रिसहस्त्रवर्षपूर्वम्

69. तिलकमते संहितायाः आविर्भावकालः वर्तते

(1) पञ्चसहस्रवर्षमूर्वम्

(2) षट्सहस्त्रवर्षपूर्वम्

(3) सप्तसहस्त्रवर्षपूर्वम्

(4) अष्टसहस्त्रवर्षपूर्वम्

70. भारतीयपरम्परायां वेदाः सन्ति

(1) ग्रन्थाः (2) नित्याः (3) धर्मग्रन्था (4) विज्ञानग्रन्थाः

71. अज्ञातस्य ज्ञापकं वाक्यमस्ति

(1) अर्थवादः (2) विधिः (3) ब्राह्मणम् (4) मीमांसा

72. विधेः निन्दनं प्रशंसननं भवति

(1) नामधेयम् (2) अर्थवादः (3) विधिः (4) वाक्यभेदः

73. कर्त्तुरनुसारं मन्त्रेषु लिङ्गवचनादीनां परिवर्त्तनं भवति

(1) अनुषञ्जनम् (2) ऊटः (3) विधिः (4) लिङ्गम्

74. अपौरुषेयता शब्दस्यार्थो भवति

(1) पुरुषभिन्नः (2) स्त्रीवाचकः (3) इश्वरीयज्ञानम् (4) असुरः

75. काठकादिसमाख्यानेन सिद्ध्यति

(1) ऋषिज्ञानम्
(2) वत्तदशाखायाः ज्ञानम्
(3) वेदस्यकर्त्तुःज्ञानम्
(4) शाखोपदेशकानांज्ञानम्

76. विध्यादिरूपः शब्दः।

(1) नित्यः (2) अनित्यः (3) उभयात्मकः (4) संशयात्मकः

77. देवतोदेशेनद्रव्यत्यागः इति लक्षणमस्ति

(1) देवतायाः (2) यज्ञस्य (3) इतिकर्त्तव्यतायाः (4) द्रव्यस्य

78. श्रौतयज्ञः वेदार्थानुसंधान दृष्ट्या

(1) अनुपयुक्तः (2) उपयुक्तः (3) उभयात्मकः (4) किञ्चिदुपयुक्तः

79. अष्टकादिवाक्यं प्रमाणमस्ति

(1) विवादे (2) धर्मे (3) अधर्मे (4) पुराणे

80. शूर्पेण जुहोति बहवान्नं भवति इति वाक्यं प्रमाणयति–

(1) विधिम् (2) अर्थवादम् (3) यज्ञम् (4) अनुषञ्जनम्

81. साधुशब्द एव सवर्था प्रयुज्यते

(1) विवादे (2) यज्ञे (3) न्यायालवे (4) गृहे

82. लौकिकशब्द इव भवति–

(1) वैदिका: शब्दा: (2) म्लेच्छशब्दा: (3) असुरशब्दा: (4) गन्धर्वशब्दा:

83. शाखां शाखां प्रति इतिलक्षणमस्ति

(1) व्याकरणस्य (2) शाखाविभाजनस्य (3) प्रातिशाख्यस्य (4) कल्पस्य

84. ऋक्प्रातिशाख्यस्य प्रणेता आसीत्

(1) यास्क: (2) शौनक: (3) याज्ञवल्क्य: (4) कात्यायन:

85. वेदशब्द: ज्ञानवाचक: भवति

(1) आद्युदात्त: (2) अन्तोदात्त: (3) स्वरित: (4) तथाभाव्य:

86. अष्टभेदा: सन्ति

(1) उदात्तरस्य (2) अनुदात्तस्य (3) स्वरितस्य (4) मध्यमस्वरितस्य

87. मीमांसाया: प्रवर्त्तकाचार्य: आसीत्

(1) पैल: (2) जैमिनी: (3) सुमन्त: (4) व्यास:

88. यज्ञस्य मुखं भवति

(1) गार्हपत्य: (2) दक्षिणाग्नि: (3) आग्नीध्राग्नि: (4) उत्तरवेदी

89. पृथिवीस्थानीयोऽग्नि: भवति

(1) गार्हपत्य: (2) दक्षिणाग्नि: (3) आहवनीय: (4) धिष्ण्याग्नि:

90. द्युस्थानीयोऽग्निर्भवति

(1) गार्हपत्य: (2) दक्षिणाग्नि: (3) आहवनीय (4) धिष्ण्याग्नि:

91. अग्निर्देव: वर्त्तते

(1) यज्ञस्य (2) लोकस्य (3) स्वर्गस्य (4) पातालस्य

92. अग्निना अश्नवत

(1) लोक: (4) रयिम् (3) पुत्र: (4) ऐश्वर्यम्

93. देव: आगमत्

(1) छन्दोभि: (2) स्वर्गात् (3) देवेभि: (4) परमेष्ठिमण्डलात्

94. त्वमग्ने करिष्यति

(1) इष्टसिद्धिम् (2) भद्रम् (3) धनधान्यम् (4) विजयम्

95. पितेव सूनवे अग्ने भव

(1) कृपालु: (2) सूपायनो (3) रक्षिता (4) वरप्रद:

96. वायविन्द्रश्च चेतथ:

(1) पितेव (2) सुतानांवाजिनीवम् (3) सुहृदिव (4) गुरुरिव

97. महो अर्ण: सरस्वती प्रचेतयति

(1) मनसा (2) धिया (3) केतुना (4) आत्मना

98. रोचन्ते रोचना

(1) पृथिव्याम् (2) अन्तरिक्षे (3) दिवि (4) द्युलोके

99. तं त्वा वाजेषु वाजिनं वाजयाम:

(1) हे अग्ने! (2) हे इन्द्र! (3) शतक्रतो (4) हे सूर्य!

100. त्वं सुतस्य पीतये अजायथा:

(1) सद्योवृद्धो (2) सद्योयुवा (3) सद्योबलिष्ठ: (4) सद्यङ्कोकनिष्ठ:

101. इन्द्रवाजेषु नोऽव

(1) सहस्रप्रधनेषु च (2) शतप्रधनेषु च (3) लक्षप्रधनेषु च (4) कोटिप्रधनेषु च

102. इन्द्रं वो विश्वतस्मरि हवामहे

(1) देवताभ्य: (2) जनेभ्य: (3) लोकेभ्य: (4) पितृभ्य:

103. महाँ इन्द्र: परश्चनु महित्वमस्तु

(1) वज्रिणे (2) धनुषधारिणे (3) निषङ्गिणे (4) चिकितुषे

104. इन्द्रेहि मत्स्यन्धसो विश्वेभि:

(1) अग्निपर्वभि: (2) सोमपर्वभि: (3) रविपर्वभि: (4) मधुपर्वभि:

105. ऊतये पदस्यार्थो भवति

(1) रक्षायै (2) दर्शनाय (3) बलाय (4) याजनाय

106. सरस्वतीशब्दस्यार्थो भवति

(1) सरस्वती देवी (2) सरसवती (3) नदी (4) कन्या

107. चेतयन्तीपदस्यार्थो भवति

(1) चेतना
(2) अन्यान् चेतयन्ति, प्रबोधयन्ति
(3) चेतनापदार्थः
(4) चेतनात्मकःजीवः

108. विश्वतः पदस्यार्थो भवति

(1) विश्वम् (2) सर्वतः (3) नैऋतः (4) जगतः

109. 'ऋतस्य' पदस्यार्थोभवति

(1) असत्यस्य (2) सत्यस्य (3) अकेन्द्रस्याकायस्य (4) सत्यासत्यस्य

110. अङ्गिरा पदार्थस्यार्थोभवति

(1) अङ्गाराः (2) ऋषिविशेषः (3) अङ्गारस्यप्राणाः (4) क्षेत्रविशेषः

111. वसिष्ठ पदस्यार्थोभवति

(1) ऋषिविशेषः
(2) वासनाव वष्ठितमो भवति
(3) गोत्रविशेषः
(4) रामस्य कुलेगुरुः

112. गौतमशब्दस्यार्थोभवति

(1) ऋषिविशेषः (2) गोत्रविशेषः (3) गोषु प्राणेषूत्तमः (4) क्षेत्रविशेषः

113. भारद्वाजपदस्यार्थो भवति

(1) ऋषिविशेषः (2) गोत्रविशेषः (3) भरतवाजम् (4) क्षेत्रविशेषः

114. ऋषिपदस्यार्थो भवति

(1) मन्त्रद्रष्टा (2) युगद्रष्टा (3) प्राणविशेषः (4) धर्मद्रष्टा

115. मैक्समूलर महोदयस्य सम्मतौ वेदस्यकाल आसीत्

(1) दशहस्त्रवर्षाणि
(2) पञ्चसहस्त्रवर्षाणि
(3) त्रिहस्त्रवर्षाणि
(4) सार्धचतु:सहस्त्रवर्षाणि

116. निरुक्ते सर्वेमन्त्रा: सन्ति

(1) ऋग्वेदस्य (2) यजुर्वेदस्य (3) सामवेदस्य (4) अथर्ववेदस्य

117. संहिताया: लक्षणमस्ति

(1) संकलनंसंहिता
(2) वर्णानामेकप्राणयोगोसंहिता
(3) पर:सन्निकर्ष: संहिता
(4) मन्त्राणां संग्रह:संहिता

118. उपनिषद्शब्दस्यार्थो भवति

(1) गुरो: समीपेउपवेशनम्
(2) व्यवस्थित: सिद्धान्त:
(3) वेदानामन्त्रिमोभाग:
(4) वेदान्त:

119. मन्त्रशब्दस्यत्थों भवति

(1) मननात्
(2) देवताविज्ञानोपपादका शब्दा: मन्त्र:
(3) वेदशब्दा: मन्त्रा:
(4) गुप्तविद्या मन्त्रा:

120. म.म. विद्यावाचस्पतिमहोदयानां मधुसूदन ओंझा महोदयानां सम्मतौ वेदलक्षणमस्ति

(1) इष्टप्रास्यनिष्टपरिहारायालौकिकमुपायम् वेदा:
(2) अपौरुषेयवाक्यम् वेदा:
(3) देवताविज्ञानप्रतिपादकशब्दविशेषा: वेदा:
(4) धर्ममोक्षमयंशास्त्रंवेदा:

121. काशीहिन्दूविश्वविद्यालयेन सम्बद्धा: आधुनिक प्रसिद्धवैदिकविज्ञानविमर्शक: आसीत्

(1) अरविन्द: (2) स्वामीदयानन्द: (3) मधुसूदनओझा (4) कपालीशास्त्री

122. वैदिकव्याकरणंनाम

(1) पाणनीयव्याकरणम् (2) कातन्त्रव्याकरणम् (3) प्रातिशाख्यम् (4) महाभाष्यम्

123. शिक्षाया: प्रयोजनमस्ति

(1) स्वरसंस्कारोच्चारणज्ञानसदानम् (2) शिक्षणम्

(3) छात्राणामुपकारकम् (4) यज्ञोपकारकम्

124. प्राक्तनकाले छात्रा: वेदाम् पठन्तिस्म

(1) पाठशालायाम् (2) विद्यालये (3) गुरुकुले (4) विश्वविद्यालये

125. ऋग्वेदसंहिताया: विशेषत: प्रचलनमस्ति

(1) उत्तरभारते (2) महाराष्ट्रे (3) दक्षिणेभारते (4) पूर्वे भारते

126. सोमयागे ऋग्वेदस्य ऋत्विज: भवन्ति

(1) सप्त (2) पञ्च (3) चत्वार: (4) त्रय:

127. मैत्रावरुणस्य अपरंनाम विद्यते

(1) प्रशास्ता (2) नेष्टा (3) उन्नेता (4) आच्छावाक्

128. यज्ञेषु पात्रप्रक्षालनं क्रियते

(1) प्राग्वंशे (2) सदोमण्डे (3) हविर्द्धाने (4) मार्जालीये

129. यजमानस्य नवनीतेन लेपनं भवति

(1) प्रायणीये (2) उदयनीये (3) दीक्षाविधौ (4) उदवसानीये

130. सर्वेषु ऋत्विजेषु आदौ वरणं भवति

(1) ब्रह्मण: (2) होतु: (3) अध्वर्यो: (4) उद्गातु:

131. सर्वादौ अपां प्रणयनं करोति

(1) ब्रह्मा (2) होता (3) उद्गाता (4) अध्वर्यु:

132. उत्तरवेदी भवति यज्ञस्य

(1) मुखम् (2) नासिके (3) हस्तौ (4) पादौ

133. यज्ञस्योदरं भवति

(1) प्राग्वंश: (2) सद: (3) हविर्द्धानम् (4) मार्जालीयम्

134. यज्ञस्य मात्रा विमिमीत

(1) ब्रह्मा (2) अध्वर्यु: (3) होता (4) उद्गाता

135. सामगानं करोति

(1) ब्रह्मा (2) होता (3) उद्गाता (4) अध्वर्यु:

136. देवान् आह्वयति

(1) ब्रह्मा (2) होता (3) अध्वर्यु (4) उद्गाता

137. यज्ञस्य शिखा भवति

(1) गार्हपत्य: (2) दक्षिणाग्नि: (3) आहवनीय: (4) यूप:

138. सोमयागे शकटं स्थाप्यते

(1) प्राग्वंशे (2) सदोमण्डपे (3) हविर्द्धाने (4) आग्नीध्रशालायाम्

139. प्रातरनुवाकं पठति

(1) ब्रह्मा (2) होता (3) उद्‌गाता (4) अध्वर्यु:

140. ऋग्वेदस्य प्रसिद्धभाष्यकार आसीत्

(1) माधव: (2) सायण: (3) महीधर: (4) हरिहर:

141. सर्वप्रथमं मन्त्राणां भाष्यस्य प्रयास: दृश्यते

(1) ब्राह्मणेषु (2) निरुक्ते (3) सूत्रेषु (4) उपनिषत्सु

142. सर्वादौ ब्रह्मचर्याश्रमे पठ्यन्ते

(1) मन्त्रा: (2) ब्राह्मणानि (3) आरण्यकानि (4) उपनिषद:

143. वैदिके काले गुरुभ्य: शुल्करूपेण दीयतेस्म

(1) भिक्षा (2) प्रतिमासं धनम्

(3) गुरुदक्षिणा (4) राजप्रशासनेभ्य: धनम्

144. वेदाध्ययनकाले प्रथमविकल्पेनोपविशान्ति छात्रा: गुरो: समीपे।

(1) पूर्वाभिमुख: (2) उत्तराभिमुख: (3) पश्चिमाभिमुख: (4) दक्षिणभिमुख:

145. सामान्यत: वैदिकेयुगे छात्रा: वेदाध्ययनायोपविशन्ति

(1) महत्तल्पे (2) ऊर्णासने (3) कुशासने (4) मृगचर्म्मणि

146. गुरोः शयनस्योत्तरं सुप्यन्तिस्म

(1) आश्रमकर्मचारिणः (2) छात्राः (3) परिवेशकाः (4) पाचकाः

147. ईश्वराज्ञावत् आसीत् छात्रेभ्यः गुरुकुलेषु

(1) नृपाज्ञा (2) आश्रमकर्मचारिणामाज्ञा

(3) गुरोराज्ञा (4) पितुराज्ञा

148. गुरुकुले ब्रह्मचारिणः भिक्षां समाहृत्य समर्पयन्तिस्म

(1) आश्रमकर्मचारिभ्यः (2) आचार्येभ्यः (3) स्वस्वाभिभावकेभ्यः (4) कोषरक्षकेभ्यः

149. ब्रह्मचर्याश्रमस्य शिक्षासमाप्त्यन्तं छात्राणां संस्कारः भवतिस्म

(1) मुण्डनम् (2) विवाहः (3) समावर्त्तनम् (4) गुरुदक्षिणादानम्

150. वैदिकजीवनस्यान्तिमं लक्ष्यमासीत्

(1) धर्मः (2) कामः (3) अर्थः (4) मोक्षः

ROUGH WORK

रफ़ कार्य

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में ***लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त,*** लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. ***उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।***
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. ***उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।***
6. ***ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।***
7. ***उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।***
8. ***प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।***
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ***ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।***
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त केवल ***ओ एम आर उत्तर-पत्र*** परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।